ਪ੍ਰਸਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਚਾਰੁਲਤਾ ਸਾਹੂ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2913-2915 ਦਾ 2018)
ਮਾਰਚ 29, 2023

ਆਈ.ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ ਅਤੇ ਜੇ. ਬੀ. ਪਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 – ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ – ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮਾ – ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6, 1956 ਨੂੰ 2005 ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ – ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ – ਫੈਸਲਾ: ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੂੰ ਪੜਾਅਵਾਰ ਤੌਰ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਬ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਜਾਰੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ – ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਨਾਲ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਪਾਰਟੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਧੀਆਂ) ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਸੋਧ ਦਾ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਵੰਗਤ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2005.

ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 – ਧਾਰਾ 6 ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2005 ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ – ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ – ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2005.

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 – ਓ.ਐਕਸ.ਐਕਸ.ਆਈ.ਆਈ.ਆਈ, ਆਰ.3; ਓਰ.ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ, ਆਰ.22, ਓ.ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ.ਆਈ.ਆਈ, ਆਰ.1-ਏ (2) – ਕ੍ਰਾਸ ਅਪੀਲ – ਇਸ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ – ਫੈਸਲਾ: ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ – ਕ੍ਰਾਸ-ਐਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ – ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੱਖਰੀ ਹੈ – ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਐਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਓ/ਓਰ.ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ, ਆਰ.22 ਰ/ਵ ਓ.ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ.ਆਈ.ਆਈ, ਆਰ.1-ਏ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਓ.ਐਕਸ.ਐਕਸ.ਆਈ.ਆਈ.ਆਈ, ਆਰ.3 ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ,ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 – ਅਧਿਨਿਯਮ XXIII, ਨਿਯਮ 3 – ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸਮਝੌਤਾ – ਵੈਧਤਾ ਦਾ – ਫੈਸਲਾ: ਅਧਿਨਿਯਮ XXIII, ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਾਇਆ ਨੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ – ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਡਿਕਰੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ – ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ – ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਾਈਨ ਕੀਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ – ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਊਟੀ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਦਨੰਮਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਕਰਾਅ ਸੀ। ਅਧਿਨਿਯਮ 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੰਤਤਃ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਇਆ। ਧਾਰਾਵਾਨ ਨੂੰ ਪਲੇਂਟ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਡਿਕਰੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਅੰਤਮ ਮੰਨੇ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਜਿਉਂ ਕਿ ਵਿਭਾਜਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੜਾਅ ਦਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਨਾਲ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਪਾਰਟੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਧੀਆਂ) ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਹੀ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ। ਹੁਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ 1956 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ। ਮੁਦਾਇਆ ਆਪਣੇ ਦਿਵੰਗਤ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਪੁਰਖੇਦੀ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਹੋ ਗਿਆ।

[ਪੈਰਾ 63, 64, 80 ਅਤੇ 82]

ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2020] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 135 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਫੂਲਾਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2016) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 36 : [2015] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 579; ਦਨੰਮਾ ਉਰਫ ਸੁਮਨ ਸੁਰਪੁਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਮਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343 : [2018] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 553 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.1 ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2) ਵਿਚਕਾਰ ਪਹੁੰਚੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XXIII ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਹਿਜ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਤਦ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ, ਸੁਣੀ ਜਾਂ ਮੈਰਿਟਸ 'ਤੇ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕ੍ਰਾਸ-ਐਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 (ਇਥੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2) ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLI ਨਿਯਮ 22 ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਇਕ ਨਿਯਮਿਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਂ ਤਾਂ ਵੀ ਟਿਕਾਊ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ, ਨਿਯਮਿਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਐਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XLI ਨਿਯਮ 22 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਆਰਡਰ XLIII ਨਿਯਮ 1-A (2) ਅਧੀਨ ਇਹ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XXIII ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ

ਦਰਜ ਸਮਝੌਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਪੁਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਪੁਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 83, 85, 86, 88, 91]

ਉਰਮਿਲਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ; ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2020) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 316 : [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 498; ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਚੰਦੋ ਦੇਵੀ (ਸਮਤਿ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1993) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 581 : [1992] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 524; ਵਿਪਨ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਮਨ ਗੰਡੋਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1357 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2.2 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XXIII ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਖੜਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਯਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਯਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ। ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 93, 94]

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਗੋਇਲ (1988) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 270 : [1988] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 401– ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3. ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੀਜਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਯਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਵਕੀਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਅਨਿਵਾਰਯ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ... ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਮਝੌਤਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 100, 104]

4. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪਲੇਂਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਯਾਨੀ ਕਿ ਪੁਰਖੇਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 1/3 ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ.1 ਅਤੇ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 105]

ਹਿਮਾਲਯਨ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਗਰੁੱਪ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਬਲਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2015) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 373 : [2015] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 616 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬਾਈ ਚੰਚਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੈਯਦ ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1970) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 124 : [1971] 2

ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 171; ਬਾਇਰਮ ਪੇਸਟੋਂਜੀ ਗਾਰੀਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (1992) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 31 : [1991] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 187; ਡੀ.ਐਸ. ਲਕਸ਼ਮਾਇਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਲ. ਬਾਲਸੁਬ੍ਰਮਣਯਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2003) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 310 : [2003] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 13; ਜਿਨੇਸ਼ਵਰਦਾਸ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਗਰਾਨੀ (ਸ੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2003) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 372 : [2003] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 179; ਪੁਸ਼ਪਾ ਦੇਵੀ ਭਗਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ. ਸਾਧਨਾ ਰਾਏ (ਸ੍ਰੀਮਤੀ) ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2006) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 566 : [2006] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 370; ਗਾਂਧੂਰੀ ਕੋਟੇਸ਼ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚਕੀਰੀ ਯਾਨਾਦੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2011) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 788 : [2011] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 968; ਬਦਰੀਨਾਰਾਯਣ ਸ਼ੰਕਰ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਓਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ੰਕਰ ਭੰਡਾਰੀ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2014 ਬੋਮ 151 (ਐਫ.ਬੀ.); ਯੂਨਾਈਟਡ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਬਨਾਮ ਅਭਿਜੀਤ ਟੀ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2000) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 357 : [2000] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 153 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਨਿਤਯਮੋਨੀ ਦਾਸੀ ਬਨਾਮ ਗੋਕੁਲ ਚੰਦਰ ਸੇਨ (1911) 9 ਇੰਡ ਕੈਸ 210 (ਕੈਲ); ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਖਾਰਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ AIR 1925 ਲਾਹ 280; ਤਾਰਾਪ੍ਰਸਨਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀਕਾਮੋਹਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ AIR 1924 ਕੈਲ 80; ਗੋਵਿੰਦੰਮਾਲ ਬਨਾਮ ਮਾਰੀਮੁਥੁ ਮਾਇਸਟਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ AIR 1959 ਮੈਡ 7 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਹਵਾਲਾ

[1971] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 171 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 28 (i)

[1991] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 187 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 28 (ii)

[2003] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 13 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 28 (iii)

[2003] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 179 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 28 (iv)

[2006] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 370 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 28 (v)

[2011] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 968 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 30, 38, 59 & 60

[2015] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 579 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 61, 63

[2018] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 553 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 61, 62 & 63

[2000] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 153 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 77

[2020] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 135 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 80

[2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 498 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 85

[1992] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 524 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 89

[1988] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 401 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 93

[2015] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 616 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 101

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2913-2915 ਦੇ 2018.

ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਟਕ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 05.05.2011 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਏ.ਐਚ.ਓ ਨੰਬਰ 133 ਦੇ 2000 ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ ਨੰਬਰ 24 ਦੇ 2007.

ਆਰ. ਬਸੰਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਸ਼ੋਕ ਪਾਣਿਗ੍ਰਹੀ, ਮਿਸ ਗੀਤਾਂਜਲੀ ਦਾਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਆਰ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਮਿਸ ਨਿਕਿਤਾ ਜੈਦੇਵਨ, ਨਬਾਬ ਸਿੰਘ, ਡੀ. ਵੇਂਕਟਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਵੀ. ਚਿਤੰਬਰੇਸ਼, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਿਸਿਜ਼ ਬੀ. ਸੁਨੀਤਾ ਰਾਓ, ਗੁਨਮਾਇਆ ਮਾਨ, ਸ਼ਿਬਾ ਸ਼ਿਸ਼ ਮਿਸਰਾ, ਅਨੁਰਾਗ, ਸੋਨਲ ਗੁਪਤਾ, ਸੀ. ਗੋਵਿੰਦ ਵੇਨੁਗੋਪਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਚੂੰਕਿ ਦੋਨੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ; ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਉਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਉਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ ਜੋ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

2. ਦੋਨੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਪੀਲਾਂ ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 (ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਸਾਹੂ ਪੁੱਤਰ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਟਕ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 5.05.2011 ਨੂੰ ਏ.ਐਚ.ਓ ਨੰਬਰ 133 ਦੇ 2000 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਖਿਲਾਫ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਟਾਈਟਲ ਸੂਟ ਨੰਬਰ 348 ਦੇ 1980 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕ੍ਰਾਸ-ਆਪੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਵਰਗੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਸਾਹੂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਯਾਨੀ ਕਿ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਝੌਤਾ ਅਵੈਧ ਹੈ।

ਤੱਥਾਤਮਕ ਮੈਟਰਿਕਸ

3. ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤੈਨੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 (ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਸਾਹੂ ਪੁੱਤਰ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਾਰਸ ਹਨ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਇੱਥੇ ਯਾਨੀ ਕਿ ਮੁਦਾਇਆ (ਮਿਸਿਜ਼ ਚਾਰੁਲਤਾ ਸਾਹੂ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀ ਧੀ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਾਰਸ (ਮਿਸਿਜ਼ ਸੰਤੀਲਤਾ ਧੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ)

4. ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਤਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: -

5. ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ 1940 ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਉੱਤੇ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਯਾਨੀ ਕਿ ਮੁਦਾਇਆ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਪਾਰਸੀਨਰ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। 1969 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹ

ਮੁਦਾਇਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਏ ਗਏ ਸਨ।

6. 3.12.1980 ਨੂੰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 (ਇਥੇ ਅਸਲ ਮੁਦਾਈ) ਨੇ ਵਿਭਾਜਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਟੀ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 348 ਦੇ 1980 ਦਾ ਸੀ, ਪਲੇਂਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਏ' ਤੋਂ 'ਐਫ' ਵਿੱਚ 1/3ਰਡ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ।

7. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਇੱਥੇ ਮੂਲ ਮੁਦਈ) ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ 1980 ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਸ਼ੂਟ ਨੰ. 348 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"(i) ਵੰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਏ' ਤੋਂ 'ਐਫ' ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ 1/3 ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ 'ਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਖਾਸ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਸਰਵੇਖਣ ਜਾਣਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਡਿਫੈਂਡੈਂਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੇਸਨੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ 1977 ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਦਾ ਹਿੱਸਾ in ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ii) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ।

(iii) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ.

(iv) ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਦਾਈ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

ਸ਼ਿਡਿਊਲ-ਏ

1. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ- ਕਟਕ, ਐਸ. ਆਰ. ਕਟਕ, ਪਿੰਡ- ਚੌਲੀਆਗੰਜ, ਪੀ.ਐਸ. ਨੰ. 213. ਪੀ.ਐਸ. ਮਧੁਪਤਨਾ ਖਾਤਾ ਨੰ. 34, ਪਲਾਟ ਨੰ. 1088 ਖੇਤਰਫਲ ਏਕੜ 0.465 ਡੈਕ. ਖਾਤਾ ਨੰ. 32, ਪਲਾਟ ਨੰ. 1088.

ਖਾਤਾ ਨੰ. 33 ਪਲਾਟ ਨੰ. 1086 ਏਕੜ 142. ਡੈਕ.

ਖਾਤਾ ਨੰ. 260 ਪਲਾਟ ਨੰ. 1087 ਏਕੜ 0.502 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰ. 818 ਏਕੜ 0.266 ਡੈਕ.

ਖਾਤਾ ਨੰ. 264 ਪਲਾਟ ਨੰ. 1090 ਏਕੜ 0.012 ਡੈਕ.

ਏਕੜ 1.508 ਡੈਕ.

(ਏ.ਵੀ. ਰੁਪਏ 1,03,930/-)

ਸ਼ਿਡਿਊਲ - 'ਬੀ'

ਮੌਜਾ- ਪੈਸਾ (ਹਾਲ - ਗੰਦਰਪੁਰ)

ਖਾਤਾ ਨੰ. 108 ਪਲਾਟ ਨੰ. 110 ਏਕੜ 0.48 ਡੈਕ.

ਖਾਤਾ ਨੰ. 106 ਪਲਾਟ ਨੰ. 97 ਏਕੜ 0.89 ਡੈਕ

ਖਾਤਾ ਨੰ. -ਉਹੀ- ਪਲਾਟ ਨੰ. 98, ਏਕੜ 0.09 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰ. 99 ਏਕੜ 0.14 ਡੈਕ

ਪਲਾਟ ਨੰ. 100 ਏਕੜ 0.37 ਡੈਕ.

ਖਾਤਾ ਨੰ. 107 ਪਲਾਟ ਨੰ. 95 ਏਕੜ 0. 17 ਡੈਕ.

ਖਾਤਾ ਨੰ. 184 ਪਲਾਟ ਨੰ. 101 ਏਕੜ 0.45 ਡੈਕ.

ਖਾਤਾ ਨੰ. 114 ਪਲਾਟ ਨੰ. 199 ਏਕੜ 0.21- ½ ਡੈਕ.

ਖਾਤਾ ਨੰ. 8 ਪਲਾਟ ਨੰ. 96 ਏਕੜ 0.10 ਡੈਕ.

ਏਕੜ 2.90-½ ਡੈਕ.

(ਏ.ਵੀ. ਰੁਪਏ 2850/-)

ਸ਼ਿਡਿਊਲ - 'ਸੀ'

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ- ਕਟਕ. ਐਸ.ਆਰ. ਕਟਕ, ਮੌਜਾ- ਰਾਜਹੰਸ, ਖਾਤਾ ਨੰ. 855, ਪਲਾਟ ਨੰ. 316. ਏਕੜ 0.18 ਡੈਕ

ਖਾਤਾ ਨੰ. 228 ਪਲਾਟ ਨੰ. 535 ਏਕੜ 0.08 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰ. 539 ਏਕੜ 0.02 ਡੈਕ

ਪਲਾਟ ਨੰ. 548 ਏਕੜ 0.03 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰ. 553 ਏਕੜ 0.41 ਡੈਕ.

ਏਕੜ 0.72 ਡੈਕ.

(ਏ.ਵੀ. ਰੁਪਏ 720/-)

ਸ਼ਿਡਿਊਲ - 'ਡੀ'

ਮੌਜਾ- ਸਫੀਪੁਰ, ਪੀ.ਐਸ. ਸਦਰ, ਕਟਕ, ... ਏ.ਵੀ .... ਰੁਪਏ.

ਸ਼ਿਡਿਊਲ - 'ਈ'

ਮੌਜਾ- ਦੀਆਨ ਰਾਜਹੰਸ ਖਾਤਾ ਨੰ. 1 ਪਲਾਟ ਨੰ. 73 ਏਕੜ 0.13 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰ. 76 ਏਕੜ 0.12 ਡੈਕ

ਏਕੜ 0.25 ਡੈਕ

ਖਾਤਾ ਨੰ. 2. ਪਲਾਟ ਨੰ. 85 ਏਕੜ 0.12 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰ. 87 ਏਕੜ 0.14 ਡੈਕ

ਪਲਾਟ ਨੰ. 93 ਏਕੜ 0.18 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰ. 70 ਏਕੜ 0.19 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰ. 72 ਏਕੜ 0.29 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰ. 104 ਏਕੜ 0. 19 ਡੈਕ.

ਏਕੜ 1.10 ਡੈਕ

ਖਾਤਾ ਨੰ. 18 ... ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ 205/- ਪਲਾਟ ਨੰ. 128 ਏਕੜ 0.50

ਪਲਾਟ ਨੰ. 135 ਏਕੜ 27.59 ਡੈਕ

ਪਲਾਟ ਨੰ. 179 ਏਕੜ 1.93 ਡੈਕ ਪਲਾਟ ਨੰ. 180 ਏਕੜ 2.22 ਡੈਕ

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 181 ਏਕੜ 10.18 ਡੈਕ

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 127 ਏਕੜ 2.13 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 130 ਏਕੜ 1.23 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 101/186 ਏਕੜ 0.24 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 132 ਏਕੜ 0.35 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 132 ਏਕੜ 0.35 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 137 ਏਕੜ 0.20 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 136 ਏਕੜ 0.26 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 99/185 ਏਕੜ 0.42 ਡੈਕ.

ਨੰਬਰ 47.25 ਡੈਕ. ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ 450/-

ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 19

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 75 ਏਕੜ 0.31 ਡੈਕ

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 64 ਏਕੜ 0.22 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 74 ਏਕੜ 0.30 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 79 ਏਕੜ 0.15 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 34 ਏਕੜ 0.15 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 38 ਏਕੜ 0.11 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 69 ਏਕੜ 0.23 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 68 ਏਕੜ 0.37 ਡੈਕ.

ਏਕੜ 1.74 ਡੈਕ.

ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ 350/-

ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 21

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 145 ਏਕੜ 0.68 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 71 ਏਕੜ 0.30ਡੈਕ

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 58 ਏਕੜ 0.22 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 182 ਏਕੜ 0.03 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 57 ਏਕੜ 0.21 ਡੈਕ.

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 194 ਏਕੜ 0.20 ਡੈਕ.

& ਹੋਰ [ਜੇ. ਬੀ. ਪਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 107 ਏਕੜ 0.11 ਦਸਮਲਵ
ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 139 ਏਕੜ 0.25 ਦਸਮਲਵ
ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 83 ਏਕੜ 0.06 ਦਸਮਲਵ

ਏਕੜ 3.06 ਦਸਮਲਵ
ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ 595/-
ਸ਼ਿਡਿਊਲ - 'ਐਫ'
ਮੌਜਾ- ਨਾਗਾਜਪੁਰ, ਪੀ.ਐਸ. ਸਦਰ, ਐਸ.ਆਰ. ਕਟਕ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ- ਕਟਕ।
ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 61।
ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 51 ਏਕੜ 0.080 ਦਸਮਲਵ।
ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 54 ਏਕੜ 0.023ਦਸਮਲਵ।
ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 57 ਏਕੜ 0.012 ਦਸਮਲਵ।
ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 61 ਏਕੜ 0.035 ਦਸਮਲਵ।
ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 62 ਏਕੜ 0.22ਦਸਮਲਵ।
ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 91 ਏਕੜ 0.006 ਦਸਮਲਵ।
ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 93 ਏਕੜ 0.007 ਦਸਮਲਵ।
ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 108 ਏਕੜ 0.044 ਦਸਮਲਵ।

ਏਕੜ 1.89 ਦਸਮਲਵ
. . . . . ਰੁਪਏ/ 1,890/-
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਏਕੜ 60.79 ਦਸਮਲਵ।
. . . ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ 1,20,610/-

ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ।"

"(1) ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਤਾ ਹੈ?

(2) ਕੀ ਮੁਦਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰਬਨ ਲੈਂਡ ਸੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1976 ਦੇ ਪਰਿਚਯ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਕੀ ਮੁਦਾਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?"

(3) ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਭਾਜਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ?

(4) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਾਦੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕੀ ਹਨ?

(5) ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਪੁਰਖੇਦੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਹਨ?

(6) ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਮੇਸਨ ਮੁਨਾਫਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ?

(7) ਕੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਲੇਖਣਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਣੇ-ਅਪਣੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ?

(8) ਕੀ 20.07.1985 ਨੂੰ ਦਿਵੰਗਤ ਨਿਸਾਮਣੀ ਦੇਈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀਦ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਇਸ ਨਾਲ ਬੰਧੇ ਹਨ?

(9) ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਦਾਵੇ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਨਿਊਕਲੀਅਸ ਪਰਯਾਪਤ ਸੀ?

(10) ਕੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਦਾਵੇ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਈ ਵਿੱਚ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 18 ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੰਡ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ?

(11) ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲਣੀ ਹੈ?

ਮੁਕੱਦਮਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ: 1 ਖਿਲਾਫ ਲਾਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ-2 ਬਿਨਾਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸੂਟ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿਵੰਗਤ ਕੁਮਾਰ ਚਰਨ ਸਾਹੂ ਦੀਆਂ ਪੁਰਖੇਦੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬਣੇ ਸੁਪਰ ਸਟਰਕਚਰਾਂ (ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ) ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2 ਅੰਨੇ 8 ਪਾਈਆਂ (1/6ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ 1/3ਜਾ ਹਿੱਸਾ) ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮੇਸਨ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਗ਼ ਉਸੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ-2 ਵੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਮੇਸਨ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਦੇ ਉਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ: 1 ਨੂੰ ਦਸ ਅੰਨੇ ਅੱਠ ਪਾਈ (2/3ਜ਼) ਅਤੇ 1/3ਜ਼ ਹਿੱਸਾ ਵਾਰਸ਼ਾਤੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬਣੀ ਸੁਪਰਸਟ੍ਰਕਚਰ ਦੇ ਮੇਸਨ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਮੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਵਾਰਸ਼ਾਤੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬਣੇ ਸੁਪਰਸਟ੍ਰਕਚਰ ਦੇ ਵੈਰਵੇ ਅਤੇ ਮੇਸਨ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਸੰਕੇਤਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ:2 ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸੁਣਵਾਈ ਫੀਸ ਵਿਵਾਦਿਤ ਉਪਯੋਗਯ।

10. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ:

(i) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸ਼ਿਡਿਊਲ 'ਏ' ਤੋਂ 'ਐਫ' ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਸ਼ਾਤੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਿਡਿਊਲ 'ਜੇ' (1 ਤੋਂ 8 ਜਾਇਦਾਦਾਂ) ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀਆਂ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।

(ii) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 (ਇੱਥੇ ਮੂਲ ਮੁਦਾਈ) ਨੂੰ ਸ੍ਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਸ਼ਾਤੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 1/6ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 1/3ਜ਼ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਮੇਸਨ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।

(iii) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 (ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2) ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਲਾਭ ਮਿਲੇ।

(iv) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 (ਇੱਥੇ ਮੁਦਾਈ) ਨੂੰ ਵਾਰਸ਼ਾਤੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 4/6ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਸ੍ਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀਆਂ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 1/3ਜ਼ ਹਿੱਸਾ ਸਮੇਤ ਮੇਸਨ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।

11. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼, ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਹੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਓੜੀਸਾ ਅੱਗੇ ਐਫ.ਏ. ਨੰਬਰ 359 ਦੀ 1986 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜੋ ਕਿ ਪਲੈਂਟ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਪੁਰਖੇਦਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

12. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 (ਇਥੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2) ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਚਲਦੇ ਉਸ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, 29.03.1991 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਮਿਸਲੇਨੀਅਸ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 643 ਆਫ 1990 ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਐਫ.ਏ. ਨੰਬਰ 359 ਆਫ 1986 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

13. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ, ਐਫ.ਏ. ਨੰਬਰ 359 ਆਫ 1986 ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

“4. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੌਰਾਨ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਹਾਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਦੋ ਧੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ ਮੁਦਾਇਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਨਾਮਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

5. ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਹਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮਾਂ 'ਤੇ ਨਾਮ-ਲੇਣਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਉਪਹਾਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਾਇਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਨਾਮਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੁਦਾਇਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਿਆ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਆਪਣੀ ਖਰੀਦੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

7.ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਅਨਿਆਂਵਾਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

8.ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਵੀ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਰਖੇਵਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ 5/6ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿਚ 2/3ਜਾ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ

ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

9.ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰਿਸੀਵਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਿਸੀਵਰ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਰਕਮਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਿਚ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਜੋ ਰਕਮ ਅਜੇ ਤੱਕ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਇਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਸੇ ਸੌਹਾਰਦਪੂਰਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਖਰਚੇ ਵੱਲ ਜਰੂਰੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ ਦੇ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਰਿਸੀਵਰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਆਦਿ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਾਇਤਵ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਰਿਸੀਵਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗੀ। ਰਿਸੀਵਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

14. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 (ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੇ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, 1948 ਦੇ ਅਧਿਆਇ 6 ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੈਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਲੈਟਰਜ਼ ਪੈਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਪਲੇਂਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਨ ਜਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਪੁਰਖੇਦੀ ਸਨ।

15. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਏ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਪੁਰਖੇਦੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਪੁਰਖੇਦੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਨਾਭਿਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ AHO ਨੰਬਰ 133 ਦੇ 2000 ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

16. 28.06.2001 ਨੂੰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 (ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2) ਨੇ AHO ਨੰਬਰ 133 ਦੇ 2000 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਸ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਉਲਲੇਖਿਤ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀਦ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ।

17. ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੈਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ:

“(i) ਕੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪਰੀਖਿਆ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਯਾ ਤਾਂ ਗਲਤ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਬਾਧਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ?

(ii) ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਬਿੰਦੂ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਲੈਟਰ ਪੈਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਵੀ ਹੈ?”

(iii) ਕੀ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰਗੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ?

(iv) ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 1 ਅਤੇ 2 ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਪਰਚਾਕਾਰ ਇਸ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੇ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(v) ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਹੁਕਮ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?”

18. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 5.05.2011 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਯਾਨੀ ਕਿ AHO ਨੰਬਰ 133 ਆਫ 2000 ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 (ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕ੍ਰਾਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ

20. ਮਿਸਟਰ ਆਰ. ਬਸੰਤ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ‘ਜੇ’ (1 ਤੋਂ 8 ਸੰਪਤੀਆਂ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀਆਂ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਸਟਰ ਬਸੰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਪਰਚਾਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਪੁਰਖੇਦਾਰੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀਆਂ ਹਨ।

21. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸਵਤੰਤਰ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਸੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ, ਪੁਰਖੇਦਾਰੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀਆਂ। ਮਿਸਟਰ ਬਸੰਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ (1 ਤੋਂ 8 ਸੰਪਤੀਆਂ) ਨੂੰ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਨੇ ਪੁਰਖੇਦਾਰੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸੀਰੀਜ਼ (1 ਤੋਂ 8 ਸੰਪਤੀਆਂ) ਉਸੇ ਨਿਊਕਲੀਅਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਪਰਚਾਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪੁਰਖੇਦਾਰੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

22. ਮਿਸਟਰ ਬਸੰਤ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2005 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ‘ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005’ ਜਾਂ ‘2005 ਦੀ ਸੋਧ’) ਦੇ ਅਸਰ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ‘ਐਕਟ 1956’) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਐਕਟ 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਨ ਲਈਏ ਕਿ 2005 ਦੀ ਸੋਧ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਸਹ-ਪਾਰਸੀਨਰਾਂ ਵਜੋਂ, ਫਿਰ ਵੀ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 (ਇੱਥੇ ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੇ ਪੂਰੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ/ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਤਰਣ ਹੋਵੇਗਾ। 1991 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇਸ ਵਿਤਰਣ ਨੂੰ 2005 ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

23. ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 2005 ਦੀ ਸੋਧ ਦਾ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲਾ ਅਸਰ 1965 ਅਤੇ 2005 ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਦੇਸ਼ੀਕਰਣ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 (ਮੁਦਾਈ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਤਾਂ 20.12.2004 ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅਣ-ਵਿਦੇਸ਼ੀਕ□ਤ/ਅਣ-ਬੋਝਿਲ ਪੁਰਖੂਤੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਜੋਇੰਟ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਭਿਕ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ।

24. ਮਿਸਟਰ ਬਸੰਤ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 20.12.2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਵਿਦੇਸ਼ੀਕਰਣ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵੰਡ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਮਾਮਲਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

25. ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ (9.09.2005 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਤਰਣ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀਕਰਣ ਸਮੇਤ ਵੰਡ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤੀ ਵਿਤਰਣ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਜੋ ਕਿ 20.12.2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ 2005 ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

26. ਮਿਸਟਰ ਬਸੰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ (2020) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਪੈਰਾ 76 ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 58 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"76. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ 2005 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸਹ-ਪਾਰਸੀਨਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣਾ ਪਰਯਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ; ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 6(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਸਹ-ਪਾਰਸੀਨਰ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਾਲ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ 20-12-2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਵਿਤਰਣਾਂ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀਕਰਣਾਂ, ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੰਡ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ, ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਧੀ 9-9-2005 ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਉਪਰੋਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣਾਂ ਨੂੰ (ਅਵੈਧਤਾ ਤੋਂ) ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

27. ਸ੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀਦ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਖੇਵਾਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਪੁਰਖੇਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ 1/6ਵਾਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਪੁਰਖੇਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ 5/6ਵਾਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ (1 ਤੋਂ 8 ਜਾਇਦਾਦਾਂ) ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਪੁਰਖੇਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ 1/6ਵਾਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ 1/3ਰਾ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਪੁਰਖੇਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ 5/6ਵਾਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ 2/3ਰਾ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

28. ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

(i) ਬਾਈ ਚੰਚਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੈਯਦ ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (1970) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 124 ਪੈਰਾ 8 'ਤੇ,

(ii) ਬਾਇਰਮ ਪੇਸਟੋਂਜੀ ਗਾਰੀਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (1992) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 31 ਪੈਰਾ 38-41 'ਤੇ,

(iii) ਡੀ.ਐਸ. ਲਕਸ਼ਮਾਇਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਲ. ਬਾਲਸੁਬ੍ਰਮਣਯਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (2003) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 310 ਪੈਰਾ 18 'ਤੇ,

(iv) ਜਿਨੇਸ਼ਵਰਦਾਸ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਗਰਾਨੀ (ਸ੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (2003) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 372 ਪੈਰਾ 7-8 'ਤੇ ਅਤੇ

(v) ਪੁਸ਼ਪਾ ਦੇਵੀ ਭਗਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ. ਸਾਧਨਾ ਰਾਏ (ਸ੍ਰੀਮਤੀ) ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (2006) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 566 ਪੈਰਾ 18, 19, 23-25 'ਤੇ।

29. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 (ਅਸਲ ਮੁਦਈ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ
ਨੰਬਰ 1 (ਅਸਲ ਮੁਦਈ)

30. ਮਿਸ ਬੀ. ਸੁਨੀਤਾ ਰਾਓ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 (ਅਸਲ ਮੁਦਈ) ਦੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਹੁਣ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 1/3ਰਡ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਗਾਂਧੂਰੀ ਕੋਟੇਸ਼ਵਰੰਮਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚਕਿਰੀ ਯਾਨਾਦੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ (2011) 9 ਐਸਸੀਸੀ 788, ਬਦਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਇਵੈਂਟ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

31. ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ 2005 ਦੇ ਸੋਧ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕੌਮੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ। ਮੁਦਈ ਸਵਰਗੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੁਰਖੇਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

32. ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਹੁਣ ਸਵਰਗੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦੀਆਂ ਪੁਰਖੇਦੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਨੋਂ ਦਾ 1/3ਰਡ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਐਕਟ 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 6(1) ਦੀ ਸੋਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਸਲ ਮਤਲਬ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ, ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ 20.12.2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਲੇਖਣਾਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਵਿਲੇਖਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਕੌਮੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਲੇਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੰਧਨਯੋਗ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਲੇਖਣ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਲੇਖਣ ਲਿਸ ਪੈਂਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਲੇਖਣ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

33. ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 4.408 ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ, ਤੁਰੰਤ ਵੰਡ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬੇਰੋਕਟੋਕ ਜਾਇਦਾਦ 3.762 ਏਕੜ (ਲਗਭਗ 94 ਗੁੰਟਾ) ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਸੀ', 'ਡੀ', 'ਈ' ਅਤੇ 'ਐਫ' ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਸਤਾਰ, ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੰਡ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

34. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 2, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਸਮਝੌਤਾ ਡੀਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਕਦੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵਿੱਚ. ਰਿਸੀਵਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਏ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਉਮਰ 84 ਸਾਲ ਹੈ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ 2013 ਦਾ IA ਨੰਬਰ 44977, IA ਨੰਬਰ 127171 ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਈ ਆਈ.ਏ. 2019 ਦਾ ਅਤੇ 2022 ਦਾ ਆਈਏ ਨੰਬਰ 190628 ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ 1/3 ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਇਲਾਜ ਆਦਿ

35. ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ 2022 ਦੇ ਆਈ.ਏ. ਨੰ. 190628 ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

“1. ਸੂਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ 'ਤੇ ਸੁਪਰਸਟਰੱਕਚਰ ਦੀ ਸੋਧ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। (ਆਈ.ਏ. ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੰਨਾ 10-13)

2. ਸੂਟ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ:

a ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਿੱਲ - ਰੁਪਏ 51,478/-

ਬੀ. ਮਾਲ ਟੈਕਸ - ਰੁਪਏ 80,733/-

c. ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ - 1,89,228.84 ਰੁਪਏ

ਕੁੱਲ ਰੁ. 3,21,439.84

(ਆਈ.ਏ. ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੰਨਾ 14-15)

3. ਮਾਣਯੋਗ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਲਾਸਾਯ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਰਾਈ (ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਕਟਕ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਆਈ.ਏ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੰਨੇ 17-20)

4. ਵੱਖਰੇ ਪਲਾਟ ਲਈ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ 100 ਕਿਲੋਵਾਟ ਦਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ। (ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੰਨਾ 21 ਆਈ.ਏ)

5. ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 2 ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਜਾਲੀ ਬਣਾ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ 500 ਕੇਵੀਏ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਬਸਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ (2016 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ 2008 ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ) (ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੰਨਾ 22 ਆਈ.ਏ. ਦਾ)

6. ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕੇਸ ਕਟਕ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਯੂ.ਸੀ. ਨੰ. 249/2016 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੰਨਾ 23 ਆਈ.ਏ. ਦਾ)"

36. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਸੀਵਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਰਿਸੀਵਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 3, 4, 5, 7 ਅਤੇ 8 ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ)

37. ਮਿਸਟਰ ਵੀ. ਚਿਤੰਬਰੇਸ਼, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਚਾਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ:

(i) ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਪੂਰਵਜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਖਰੀਦੀ ਹੋਈ ਜਾਂ ਪੁਰਖੇਦੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਹੜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ?

(ii) ਕੀ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

(iii) ਕੀ 28.03.1991 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਕਥਿਤ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀਦ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, 'ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ.') ਦੇ ਆਦੇਸ਼ XXIII ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ?

(iv) ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਵੱਲੋਂ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?

(v) ਕੀ ਵਕੀਲ ਬਿਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

38. ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਬਾਰੇ ਤਿੰਨੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਯਾਨੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਨਿਰਣਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਜੋ ਕਿ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਪਾਰਸਨਰ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਯਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਰਖੇਦੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਗਾਂਧੂਰੀ ਕੋਟੇਸ਼ਵਰੰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸੋਧ ਅਤੇ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਪੁਰਖੇਦੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ 1/6ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

39. ਉਪਰੋਕਤ ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ ਨਿਯਮ 22 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਨਿਯਮਿਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਜੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ, ਨਿਯਮਿਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਵਾਇਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੀ ਭਿੰਨ ਹੋਵੇਗੀ।

40. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵੀ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ.ਆਈ ਨਿਯਮ 1-ਏ (2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਾਸ-ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ.ਆਈ.ਆਈ ਨਿਯਮ 1-ਏ (2) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ 'ਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ

ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਵਾਲੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀਦ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਕਸ.ਆਈ.ਆਈ.ਆਈ ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

41. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 2005 ਸੋਧ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

42. ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਠਦੇ ਹਨ:

(i) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

(ii) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1) ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1) ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਐਲਾਨਣ 'ਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ, ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 (ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ 'ਚ ਸਹੀ ਸੀ।

43. ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਸਦ ਦੀ ਅਸਲ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਐਕਟ 1956 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਵਿੱਚ 2005 ਦੇ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ।

44. ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਦਰੀਨਾਰਾਇਣ ਸ਼ੰਕਰ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਓਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ੰਕਰ ਭੰਡਾਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰੇਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ AIR 2014 ਬੋਮ 151 (FB) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੁਰਾਣਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ

45. ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਿੰਦੂ ਇੱਕ ਸਖਤ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਖੇਤਰ ਦਰ ਖੇਤਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਕੂਲ ਸਨ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜੋ ਕਿ ਦਯਾਭਾਗਾ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਯਾਨੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਕੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਆਫ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਭਰਨ-ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਪਰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਪੁਰਸ਼ ਪੂਰਵਜ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਨਾਲ ਵਧਦਾ ਜਾਂ ਘਟਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਆਫ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਔਰਤ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਚਾਰ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਯਾਨੀ ਸਾਂਝਾ ਪੂਰਵਜ (ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ), ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਪੋਤਾ ਅਤੇ ਪੜਪੋਤਾ।

46. ਦਯਾਭਾਗਾ ਸਕੂਲ ਆਫ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ

ਸੀ। ਦਯਾਭਾਗਾ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਵੀ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਦਯਾਭਾਗਾ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ/ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਚਾਹੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਦਾਨ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਵੇ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜੀਵਿਤ ਰਹਿਣ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸਿੰਗ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਾ ਹੀ ਦਯਾਭਾਗਾ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਯਾਭਾਗਾ ਸਕੂਲ ਆਫ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਸਨ।

47. ਮਹਿਲਾ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਬੰਧੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕਾਨੂੰਨ 1929 ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਐਕਟ, 1929 ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮਹਿਲਾ ਵਾਰਸਾਂ- ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧੀ, ਧੀ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਭੈਣ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਖਾਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਅਗਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ 1937 ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਨੇ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਰਹੂਮ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

48. 1950 ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14, 15(2) & (3) ਅਤੇ 16 ਨੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਰਤਾਉ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਡ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਐਕਟ,1956 ਅਰਥਾਤ ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਐਕਟ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੌਧ, ਜੈਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਜਾਂ ਦਯਾਭਾਗਾ ਸਕੂਲ ਆਫ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਹੋਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਹਿਯੋਗੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਸੀਅਤੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਰਨ ਵੇਲੇ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਮਰਹੂਮ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੇ ਕੋਈ ਮਹਿਲਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਆਖਿਆ 1 ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਵਿਭਾਜਨ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮਰਹੂਮ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

49. ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿੱਲ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕੋਪਰਸੈਨਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਧਾਰਾ 6 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਤੀਜਤਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਪਰਸੈਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਹਰ ਮਰਦ ਕੋਪਰਸੈਨਰ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਅਤੇ ਪਤਨੀ/ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਕੋਪਰਸੈਨਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਪਰਸੈਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਇੱਕ ਧੀ ਨੂੰ ਕੋਪਰਸੈਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਧੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਪਰਸੈਨਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਸੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਾਲਪਨਿਕ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚੋਂ। ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੇ ਧਾਰਾ 30 ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮੇਤ ਉਸਦੀ ਕੋਪਰਸੈਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤਨਾਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਹਿਲਾ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਬਣਤਰ

50. ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ

174ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਮਈ 2000) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਲਿੰਗ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਨਤਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਰਲ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਤਮਿਲਨਾਡੂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੇਰਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਪਰਸੈਨਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਆਹੀ ਗਈ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਗਿਆ।

51. ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਪਰਸੈਨਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵੰਡ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮਰਦ ਕੋਪਰਸੈਨਰ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹੀ ਗਈ ਧੀ ਨੂੰ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੋਪਰਸੈਨਰ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਧਾਰਾ 23 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜੋਇੰਟ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਮਰਦ ਵਾਂਗ ਉਸਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਘਰ ਦੀ ਵੰਡ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਘਰ ਸਬੰਧੀ ਮਰਦ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

52. ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਲਿਸਟ III (ਸੰਯੁਕਤ ਸੂਚੀ) ਦੀ ਐਂਟਰੀ V ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 246 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਪਰੋਕਤ ਪੰਜ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ, ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੇ ਸੋਧ ਨਾਲ ਜਿੰਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

53. 20ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 2004 ਨੂੰ, ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਸੋਧ ਬਿੱਲ 2004 ਨੂੰ ਰਾਜਯਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ/ਛੱਡਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

"'ਮੁੱਖ ਐਕਟ' ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ

ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਾਸਤ ਐਕਟ, 1956 ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਇੱਛਾਰਹਿਤ ਵਿਰਾਸਤ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਕੋਡੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਣਜਾਣ ਸਨ, ਉਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕੋਪਰਸੈਨਰੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਰਹੂਮ ਮਰਦ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਿਯਮ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਤੋਂ। ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਰਾਸਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਦਯਾਭਾਗਾ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੁਰੁਮੱਕਟਾਯਮ, ਅਲੀਯਾਸੰਤਾਨਾ ਅਤੇ ਨੰਬੂਦਿਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧੀਨ ਸਨ, ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

"ਐਕਟ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀਰਸ਼ੈਵਾ, ਲਿੰਗਾਯਤ ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮੋ, ਪਰਾਥਨਾ ਜਾਂ ਆਰਿਆ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ; ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਬੌਧ, ਜੈਨ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ; ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਈਸਾਈ, ਪਾਰਸੀ ਜਾਂ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਸੀਅਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਮਰਹੂਮ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਵਿਰਾਸਤ ਐਕਟ, 1925 ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਦੀ ਕੋਪਾਰਸੇਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਨਿਬੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਪਾਰਸੇਨਰੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕੋਪਾਰਸੇਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਕੇ ਰੱਖਣਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਰਦ ਸਮਕਕਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਪੁਰਖੂਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਰਾਸਤ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਧੀ ਨੂੰ ਕੋਪਾਰਸੇਨਰੀ ਮਾਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਦਮਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਤਮਿਲਨਾਡੂ, ਕਰਨਾਟਕ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕੋਪਾਰਸੇਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੇਰਲ ਜੌਇੰਟ ਹਿੰਦੂ ਫੈਮਿਲੀ ਸਿਸਟਮ (ਖ਼ਤਮੀ) ਐਕਟ, 1975 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।

3. ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸੁਕਸੈਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕੋਪਾਰਸੇਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਉਹੀ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਇੱਕ ਔਰਤ ਵਾਰਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਬਜ਼ਾਇ ਗਏ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਰਦ ਵਾਰਸ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਨਾ ਕਰ ਲੈਣ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਔਰਤ ਵਾਰਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

4. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ 174ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ 'ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਰਾਈਟਸ ਆਫ ਵੂਮੈਨ: ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੁਧਾਰ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

5. ਬਿੱਲ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

54. ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਆਹੀ ਧੀ 'ਤੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਵਿਭਾਜਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।ਐਕਟ. ਉਕਤ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਬੰਧੀ ਲਿੰਗ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਿੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(1) ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਜੋ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

55. ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸੋਧ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੰਡ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹੋਰ, ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਘਰ ਦੇ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਰਦ ਮੈਂਬਰ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

56. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 9.09.2005 ਨੂੰ, ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਨੂੰ ਐਕਟ 39 ਦੇ 2005 ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਨੇ ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਨੇ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(1) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਜੋੜੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ 20.12.2004 (ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ। ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(5) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੰਡ ਸਿਰਫ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਮਤਲਬ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

57. ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਮੂਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਤੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੇ ਗਏ ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ

6 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰੀ-ਅਮੈਂਡਿਡ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"ਸੈਕਸ਼ਨ 6:- ਸਹਿਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ - ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੱਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉੱਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗਾ; ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜੇ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਕਲਾਸ I ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਔਰਤ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਮਰਦ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਦਾ ਹਿੱਤ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਸੀਅਤੀ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ-ਵਸੀਅਤੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ।

ਵਿਆਖਿਆ 1 - ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਵੰਡ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਵਿਆਖਿਆ 2 - ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਿਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਤੋਂ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ।"

58. ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 9.09.2005 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"6. ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ।—

(1) ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ, ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਜੌਇੰਟ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਦੀ ਧੀ,

(a) ਜਨਮ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਪੁੱਤਰ;

(b) ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਹੁੰਦੀ;

(c) ਉਸ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਤਰਣ ਜਾਂ ਵਿਲੇਖਣ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੰਡ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤੀ ਵਿਤਰਣ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ ਜੋ 20 ਦਸੰਬਰ, 2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(2) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਵਾਰਸਾਈ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮਾਂ ਨਾਲ ਰੱਖੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਸੀਅਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਜੌਇੰਟ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ

ਵਸੀਅਤੀ ਜਾਂ ਅਵਸੀਅਤੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਸਹਿ-ਵਾਰਸਾਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਭਾਜਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ,—

(a) ਧੀ ਨੂੰ ਉਹੀ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(b) ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਧੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਮਿਲਦਾ, ਉਸ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਧੀ ਦੇ ਜੀਵਿਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(c) ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਧੀ ਦੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚਾ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮਿਲਦਾ, ਉਸ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਧੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

ਵਿਆਖਿਆ. — ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਹਿ-ਵਾਰਸਾਈ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਭਾਜਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(4) ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਪੁੱਤਰ, ਪੋਤੇ ਜਾਂ ਪੜਪੋਤੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਕ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਦਾਦਾ ਜਾਂ ਪੜਦਾਦਾ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਹੋਵੇ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਪੁੱਤਰ, ਪੋਤੇ ਜਾਂ ਪੜਪੋਤੇ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨਾ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ—

(ਕ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ, ਪੋਤਾ ਜਾਂ ਪੜਪੋਤਾ ਖਿਲਾਫ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ

(ਖ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਲੇਖਣ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਲੇਖਣ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਦਾਇਤਵ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਉਸੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਉਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2005 ਪਾਸ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ।

ਵਿਆਖਿਆ.—ਧਾਰਾ (ਕ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਪੁੱਤਰ", "ਪੋਤਾ" ਜਾਂ "ਪੜਪੋਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਸ ਪੁੱਤਰ, ਪੋਤੇ ਜਾਂ ਪੜਪੋਤੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮਿਆ ਜਾਂ ਗੋਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ 20 ਦਸੰਬਰ, 2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਰ ਪਾਈ ਗਈ ਵੰਡ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਵਿਆਖਿਆ.- ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਵੰਡ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੰਡ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 (16 ਦਾ 1908) ਅਧੀਨ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਸਰ ਪਾਈ ਗਈ ਵੰਡ।"

59. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਗਾਂਧੂਰੀ ਕੋਟੇਸ਼ਵਰੰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਾਂਧੂਰੀ ਕੋਟੇਸ਼ਵਰੰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 11, 12, 13 ਅਤੇ 14 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

“11. ਨਵਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 9-9-2005 ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਪਰਸੈਨਰੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਹੁਣ ਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਕੋਪਰਸੈਨਰ ਦੀ ਧੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਨਮ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਪਰਸੈਨਰ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪੁੱਤਰ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਲਾਨ ਕਿ ਕੋਪਰਸੈਨਰ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਕੋਪਰਸੈਨਰੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 9-9-2005 ਤੋਂ, ਧੀ ਪੈਤ੍ਰਕ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਪਰਸੈਨਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਹੁੰਦੀ।

12. ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧੀ ਨੂੰ 2005 ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਜੋ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜੋ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ (i) ਜਿੱਥੇ 20-12-2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵਿਤਰਣ ਜਾਂ ਏਲੀਨੇਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਵੰਡ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ (ii) ਜਿੱਥੇ 20-12-2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਸੀਅਤੀ ਵਿਤਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 20-12-2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਵੰਡ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵੰਡ ਜੋ ਵੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋ ਜੋ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੰਡ। ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਚਲਦੇ, ਧਾਰਾ ਦੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵੰਡ 20-12-2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੰਡ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1956 ਐਕਟ ਵਿੱਚ 2005 ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਜੋ ਅਸੀਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 19-3-1999 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਡਿਕਰੀ ਅਤੇ 27-9-2003 ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 2005 ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੰਡ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਡਿਕਰੀ ਅਜੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

13. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵਿਭਾਜਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਹਨ (ਇੱਕ) ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ (ਦੋ) ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, 20-12-2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਭਾਜਨ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਭਾਜਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੀ ਇਕੋ ਪੜਾਅ ਹੈ ਕਿ 19-3-1999 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਜੋ 27-9-2003 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ।

14. ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਹੁਕਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਿਭਾਜਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾਪਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਬ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਪਰਲੇ ਹਾਲਾਤ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਬਦਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

60. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਾਂਧੂਰੀ ਕੋਟੇਸ਼ਵਰੰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ:

(i) ਹਿੰਦੂ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰਕ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ;

(ii) ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ 9-9-2005 ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਜਨਮ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ;

(iii) ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ 20-12-2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂ ਵਿਲੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਭਾਜਨ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ;

(iv) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਵਿਭਾਜਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਭਾਜਨ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਅਧੀਨ ਪੰਜੀਕ□ਤ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

v) ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਵੰਡ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇਵਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾਪਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਬ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਯਾਨੀ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

61. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ: (i) ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਫੁਲਾਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਕਿ (2016) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 36 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ (ii) ਦਾਨੰਮਾ ਉਰਫ ਸੁਮਨ ਸੁਰਪੁਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਮਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਕਿ (2018) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 6 ਪਿੱਛੇਵਾਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਸਹਿਭਾਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਧੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਯਾਨੀ ਕਿ 9.09.2005 ਨੂੰ ਜਿਊਂਦੇ ਸਨ। ਅਨੁਸਾਰਿਤ ਤੌਰ ਤੇ, ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਦਾਨੰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਸੋਧੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੇ ਧੀ ਸਹਿਭਾਗੀ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਹਿਭਾਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸਹਿਭਾਗੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

62. ਦਾਨੰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗੁਰਿਲਿੰਗੱਪਾ ਜੋ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਧੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਭਾਗੀ ਸੀ, 2001 ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ, ਪਿੱਛੇ ਦੋ ਧੀਆਂ, ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਭਾਗੀ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਬਦਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਤਾਂ ਜਿਊਂਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਨੁਸਾਰਿਤ ਤੌਰ ਤੇ, ਧੀਆਂ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ 1/5ਵਾਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਧੀ, ਜੋ ਕਿ 9.09.2005 ਨੂੰ ਜਿਊਂਦੀ ਹੈ, ਸਹਿਭਾਗੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਸਹਿਭਾਗੀ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

63. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਦਾਨੰਮਾ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸੀ। ਐਕਟ 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

64. ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੰਤਤਃ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੰਨ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ:

(i) ਕੀ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦ ਸਹਿਭਾਗੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ?

ii) ਮਰੇ ਹੋਏ ਸਹਿਭਾਗੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਾਂ ਲਈ ਧੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ।

(iii) ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਬਦਲੀ ਗਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਅਸਰ ਕੀ ਹੈ?

65. ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਉੱਪਰ) (ਪੈਰਾ 60, 68, 69 ਅਤੇ 129) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦ ਸਹਿਭਾਗੀ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ (ਅਰਥਾਤ, 9.9.2005) ਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦ ਸਹਿਭਾਗੀ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰਿਆ ਹੋਵੇ। ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦ ਸਹਿਭਾਗੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

66. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਭਾਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਪਿਛਾਖੜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪਿਛਾਖੜੀ ਕਾਨੂੰਨ। ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪੈਰਾ 61:

"61. ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਸਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਸਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰੀਟਰੋਐਕਟਿਵ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਕਿਰਦਾਰ ਜਾਂ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ: ਕਿਰਦਾਰ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰਵ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ। ਸੋਧੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ, ਚੂੰਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਜਨਮ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਘਟਨਾ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸੰਬੰਧੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

67. ਐਕਟ 1956 ਦੀ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 60 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“60. ਧਾਰਾ 6(1) ਦੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ, ਧੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 6(1)(ਅ) ਧੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਹਿਭਾਗੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ “ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ” ਅਤੇ “ਪੁੱਤਰ ਵਾਂਗ ਹੀ”। ਧਾਰਾ 6(1)(ਅ) ਵਿੱਚ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਹਿਭਾਗੀਤਾ ਦੀ ਅਵਰੋਧਹੀਣ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਜਨਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 6(1)(ਬ) ਸਹਿਭਾਗੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ “ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹੁੰਦੇ ਜੇ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਹੁੰਦੀ”। ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਨ ਜਨਮ ਨਾਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਭਾਗੀਤਾ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੁੱਤਰ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇੱਕ ਸਹਿਭਾਗੀ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ 9-9-2005 ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ; ਉਹ ਪੂਰਵ ਘਟਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਹਿਭਾਗੀਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਹਿਭਾਗੀ ਵਜੋਂ ਧੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ

ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜ ਕੇ ਬਚਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਤਰਣ ਜਾਂ ਪਰਗਟਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਸੀਅਤੀ ਵਿਤਰਣ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਿਭਾਜਨ 20-12-2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਬਿੱਲ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

68. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 68 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

"68. ਸਹਿਭਾਗੀਤਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਹਿਭਾਗੀਤਾ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਸਹਿਭਾਗੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ। ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਹਿਭਾਗੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਹਿਭਾਗੀ। ਗੋਦ ਲੈਣ ਨਾਲ ਵੀ, ਸਹਿਭਾਗੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਵਰੋਧਹੀਣ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਅਣਲਿਖਤ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 6(1)(ਅ) ਅਤੇ 6(1) (ਬ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਠੋਸ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਹਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਨਮ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੋਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਜੀਵਿਤ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਵਰੋਧਹੀਣ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਭਾਗੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਹਿਭਾਗੀਤਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਧਾਰਾ 6(1) ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜੀਵਿਤ, ਸਹਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਹੋਵੇ ਸੋਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧੀ ਵਾਰਸ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧੀ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਤਰ ਵਾਂਗ ਸਹਿਭਾਗੀਤਾ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਸੋਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਯਾਨੀ 9-9-2005 ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 6(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਬਚਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।" (ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 69 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਹੈ:

"69. ਧਾਰਾ 6(1) ਮਿਤਾਕਸ਼ਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਨੂੰ 9-9-2005 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਜਨਮ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਜਿਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਊਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦੇਣਾ ਕਿਸੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜੀਵਿਤ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ 9-9-2005 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਬਚਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਜਾਂ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟਰੀ ਸੁਕਸੈਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6(3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

70. ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ, ਅਦਾਲਤ ਪੈਰਾ 66 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"66. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 6(3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟਰੀ ਜਾਂ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਸੁਕਸੈਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਏਗੀ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਵਿਭਾਜਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਹਿੱਸੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ। ਧੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ; ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਧੀ ਜਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਬਚੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਬੱਚਾ ਵੀ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਰਹੂਮ ਬੱਚੇ ਦੇ ਬਚੇ ਨੂੰ ਉਹੀ ਹਿੱਸਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਮਾਨਤਾ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੀਵਿਤ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬਦਲਾਅ ਹੈ। ਜੇਕਰ 9-9-2005 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁਕਸੈਸ਼ਨ ਬਚਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਧਾਰਾ 6(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 6(3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਆਖਿਆ I ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ..." (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

71. Vineeta Sharma ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਤੋਂ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ:

(ਏ) ਹਿੰਦੂ ਸੁਕਸੈਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਬਦਲੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਮਿਤਾਕਸ਼ਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਜੋਇੰਟ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

(ਬੀ) ਕੋਪਾਰਸਨਰੀ 9.9.2005 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਆਰੰਭ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ।

(ਸੀ) ਧੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕੋਪਾਰਸਨਰ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ।

(ਡੀ) ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੋਪਾਰਸਨਰ ਜਿਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਆਰੰਭ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਜਿਊਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਧੀ ਜਨਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਕੋਪਾਰਸਨਰੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖੇਗੀ।

(ਈ) ਹਾਲਾਂਕਿ ਧੀ ਜਨਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਕੋਪਾਰਸਨਰੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖੇਗੀ, ਚਾਹੇ ਧੀ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਨਮੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮੀ ਧੀ ਸਿਰਫ 9.9.2005 ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੋਪਾਰਸਨਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(1) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(5) ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਬਚਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਐਫ) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਕੋਪਾਰਸਨਰ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਆਰੰਭ ਦੀ ਮਿਤੀ (ਯਾਨੀ 9.9.2005) ਤੇ ਜਿਊਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 9.9.2005 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੰਟੇਸਟੇਟ ਜਾਂ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟਰੀ ਸੁਕਸੈਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਦਲੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

72. ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕੁਝ ਵੀ 20 ਦਸੰਬਰ, 2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਭਾਜਨ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ (ਅਰਥਾਤ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿੱਲ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ)। ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਵਿਭਾਜਨ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ (i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਜਨ ਨੂੰ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 (16 ਦਾ 1908) ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ (ii) ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਭਾਜਨ। ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਤੇ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 67 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:

“67. ਧਾਰਾ 6(1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 6(5) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ 20-12-2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਜਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 6(5) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਭਾਜਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਭਾਜਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।”

73. ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਤੇ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

(A) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧੀ ਹੁਣ 9.09.2005 ਤੋਂ ਪੁੱਤਰ ਵਾਂਗ ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 85 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"85. ਵਿਭਾਜਨ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਵਿਭਾਜਨ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧੀ ਹੁਣ 9-9-2005 ਤੋਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਬਦਲਾਅ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਛੋੜਾ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 6(1) ਅਤੇ 6(2) ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਧੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਵਿਭਾਜਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(B) ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਪਿਤਾ (F) ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ (S1 ਅਤੇ S2) ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਿਭਾਜਨ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਿਤਾ (F) ਦੀ ਪਤਨੀ (W) ਅਤੇ ਪਿਤਾ (F) ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਮਾਂ (M) ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ (S1 ਜਾਂ S2) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉੱਪਰੋਕਤ ਉਦ੍ਧ੍ਰਿਤ ਪੈਰਾ 85 ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ (ਅਤੇ ਹੁਣ ਧੀਆਂ ਵੀ) ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਿਭਾਜਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ (ਜਾਂ ਇੱਕ ਧੀ) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

(ਸੀ) ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਣਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਅਕਾਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕਪਾਸ਼ਵਾਦੀ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉਸ ਦੀ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਾਵ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਸੀ: ਜੇਕਰ ਵੰਡ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ, ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਗਲੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਜਾਂ ਘਟਾਉ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਜਾਂ ਅਗਲੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵੰਡ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਜੁੜਾਵ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਜਾਂ ਅਗਲੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੰਡ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਾਂ ਤਦ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਮਾਪਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ: ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 89 ਤੋਂ 102, ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 106, 114, 133 ਅਤੇ 136)।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 107 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ: "107. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਦਾ ਗਠਨ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਨਾਲ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸਲ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਪਰਿਦ੍ਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜੁੜਾਵ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਘਟਨਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਵਾਸਤਵਿਕ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਵੰਡ, ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਥਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਨਾਲ ਜੁੜਾਵ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ, ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(ਡੀ) ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੋਇੰਟ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਜਾਂ ਮੌਖਿਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ/ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਜਾਂ ਮੌਖਿਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ/ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਦੇਖੋ: ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 115, 116, 119, 120, 121, 125 ਅਤੇ 130]।

74. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਵੰਡ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ (i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ 1908 ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (16 ਦੇ 1908) ਅਧੀਨ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਜਾਂ (ii) ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵੰਡ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20 ਦਸੰਬਰ, 2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਜਾਂ ਮੌਖਿਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ/ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਸਥਾ ਉੱਤੇ ਉਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 124 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"124. ਸੋਧਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਾਰਜਿਸਟਰਡ ਵੰਡ ਦੀ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਦੇ ਹਲਕੇ ਬਚਾਵ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਾਂਝੀਆਂ ਨਾ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਨਾਰਜਿਸਟਰਡ ਵੰਡ ਦੀ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।" ਅਜਿਹੀ ਵੰਡ ਸੈਕਸ਼ਨ 6(5) ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

75. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 135 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"135. ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਧੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਜੋਂ ਸਹਿਕਾਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨਿਆਂ ਜਾਂ ਹਲਕੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 6(5) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੇ ਵੰਡ ਸੰਬੰਧੀ ਪੂਰੀ ਸੂਰਤ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 6(5) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਆਮਦਨ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ, ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਰਾਜਸਵ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹੋਰ ਸਮਕਾਲੀ ਜਨਤਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਸਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਉਹ ਅਸਲ ਵੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸੇਟ ਅੱਪ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਮੌਖਿਕ ਇਪਸੇ ਦਿਕਸਿਤ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੋਧੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਝੂਠੇ ਜਾਂ ਹਲਕੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਅੱਪ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਧੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਬਚਾਅ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਜੇਕਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਰਕਸੰਗਤ, ਬੇਦਾਗ, ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਜਨਤਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਜਾਂ ਵੰਡ ਦਾ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਨਾਮਾ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਕਾਲੀ

ਜਨਤਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਹਰ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੰਗੇ ਮਾਮਲੇ ਜਿੱਥੇ ਵੰਡ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਲਿੰਗ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੀ ਸਖਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 6(5) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਣ-ਸਤਕਾਰ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਤਬ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਸੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜਾ ਸੌਹਾਰਦਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 1956 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ, ਧਾਰਾ 6(5) ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) (ਹਵਾਲਾ: ਲੇਖ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਹਿੰਦੂ ਸਹਿਪਾਦਕ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਮਾਪ, ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956, ਜਸਟਿਸ ਸੱਤਿਆ ਪੂਤ ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਸਾਬਕਾ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ।)

76. ਹਵਾਲਾ ਅੰਤਤ: ਪੈਰਾ 137.1 ਤੋਂ 137.5 ਤੱਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“137.1. 1956 ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਨਮੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਵਾਂਗ ਕੋਪਰਸੀਨਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ।

137.2. ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮੀ ਧੀ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰ 9-9-2005 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 6(1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬਚਤ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਭਾਜਨ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤੀ ਵਿਭਾਜਨ 20 ਦਸੰਬਰ, 2004 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ।

137.3. ਚੂੰਕਿ ਕੋਪਰਸੀਨਰੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਜਨਮ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ 9-9-2005 ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਕੋਪਰਸੀਨਰ ਜੀਵਿਤ ਹੋਵੇ।

137.4. ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 1956 ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਿਭਾਜਨ ਦੀ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਨ ਜਾਂ ਕੋਪਰਸੀਨਰੀ ਦੀ ਵਿਘਨਤਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਲਪਨਿਕਤਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਵਾਰਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮਹਿਲਾ ਦੇ ਮਰਦ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਮਰੇ ਹੋਏ ਕੋਪਰਸੀਨਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਸੀ। ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਅਸਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਡਿਕਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੋਪਰਸੀਨਰੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

137.5. 1956 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(5) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵੰਡ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਮੋਡ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕੀ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵੰਡ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

77. ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਬਨਾਮ ਅਭਿਜੀਤ ਟੀ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ (2000) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 357 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“20. ਹੁਣ ਇਹ ਅਚਰਜ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮੂਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਸੁਣ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਜੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ: ਸਟੈਚਯੂਟਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, 7ਵੀਂ ਐਡ., ਪੰਨਾ 406.) ਜੇਕਰ, ਇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1993 ਐਕਟ ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਆਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਲਡ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ — ਇਸਦੇ ਰੀਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ — ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।”

78. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਿਤੀ:

“107. ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਪਾਰਸੈਨਰੀ ਦਾ ਗਠਨ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਨਾਲ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸਲ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੱਸੇਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਪਰਿਦ੍ਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਛੋੜਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਵਾਸਤਵਿਕ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਵੰਡ, ਜੌਇੰਟ ਫੈਮਿਲੀ ਜਾਂ ਕੋਪਾਰਸੈਨਰੀ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਇਹ ਇਕ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਛੋੜਾ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Xx
xxx
xxx

114. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਵਿਭਾਜਨ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਉਲਲੇਖਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਫੁਲਾਵਤੀ [(2016) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 36 : (2016) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 549] ਅਤੇ ਦਨੰਮਾ [ਦਨੰਮਾ ਬਨਾਮ ਅਮਰ, (2018) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343 : (2018) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 385] ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਧੀ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰਕ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ

79. ਆਓ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਈਏ ਕਿ ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਯਾਨੀ ਕਿ ਧੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੁੰਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਪੁਰਖੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ। ਪਰੰਤੂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਓ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਦਾ ਵੀ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਈਏ। ਮਾਨ ਲਵੋ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੁੰਦਾ (i) ਆਪਣੀ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਧੀ ਨੂੰ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ (ii) ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੁਰਖੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕੁਝ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ। ਪਰੰਤੂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ।

80. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 1/3ਰਾ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ, ਜਿਸਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੰਡ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੜਾਅਵਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੋਧ ਨਾਲ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਪਾਰਟੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਧੀਆਂ) ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

81. ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਬਸੰਤ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿ ਵੰਡ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

82. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦਿਵੰਗਤ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 1/3ਰਾ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਪੁਰਖੇਵਾਲੇ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2

83. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਨਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2) ਵਿਚਕਾਰ ਪਹੁੰਚੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ XXIII ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

84. ਸ੍ਰੀ ਬਸੰਤ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਯਾਨੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ 29.03.1991 ਨੂੰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਸਮਝੌਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 9.04.1991 ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਯਾਨੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ 1.08.2000 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ, ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੋਚਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

85. ਸ੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਥਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਜੀਵ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ, ਸੁਣੀ ਜਾਂ ਮੈਰਿਟਸ 'ਤੇ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸਐਲਆਈ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

"22. ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਂਗ ਐਤਰਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।—(1) ਕੋਈ ਵੀ ਜਵਾਬੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ [ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ] ਜੋ ਉਹ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਐਤਰਾਜ਼ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦਿਨ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ।

ਵਿਆਖਿਆ.—ਕੋਈ ਵੀ ਜਵਾਬੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੋਜ ਦੁਆਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੋਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਫੈਸਲਾ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ।]

(2) ਐਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ।—ਅਜਿਹਾ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਤਰਾਜ਼ ਇੱਕ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦੇ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਇਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(4) ਜਿੱਥੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਐਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਮੂਲ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਤਰਾਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(5) ਗਰੀਬ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਐਤਰਾਜ਼ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।"

86. ਕ੍ਰਾਸ-ਐਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 (ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2) ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ ਨਿਯਮ 22 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। (ਦੇਖੋ: ਉਰਮਿਲਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2020)11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 316, ਪੈਰਾ 16।)

87. ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ.ਆਈ. ਦੇ ਨਿਯਮ 1-ਏ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

“1ਏ. ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਅਪੀਲਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਫਰਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ।—
Xxx xxx xxx

(2) ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।”

88. ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਐਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ ਨਿਯਮ 22 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਲ.ਆਈ.ਆਈ. ਨਿਯਮ 1-ਏ (2) ਨਾਲ, ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਹੀ

ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਕਸ.ਐਕਸ.ਆਈ.ਆਈ. ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

89. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਚੰਦੋ ਦੇਵੀ (ਸ੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ (1993) 1 SCC 581 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੈਰਾਸ 9 ਤੋਂ 13 ਜਵਾਬ ਇਸ ਵਿੱਚ:

"9. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 96(3) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਿਯਮ 1-ਏ(2) ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਇਹ 'ਤੇ ਡਿਕਰੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 96(3) ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ। ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਉਪਾਅ ਆਰਡਰ 43, ਨਿਯਮ 1(m) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਜੇ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਜਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਵੈਧ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤਾ ਦੇ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੂਜਾ ਸੂਟ. ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੋਧਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਨਾ ਹੀ ਆਰਡਰ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਰਡਰ 23 ਦੇ ਨਿਯਮ 3-ਏ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਆਰਡਰ 43 ਦੇ ਨਿਯਮ 1-ਏ(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 96(3) ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 96(3) ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੱਥ ਹਨ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਪੱਖ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਕਿ “ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਕੂਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਵਜਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਇਰਮ ਪੈਸਟੋਂਜੀ ਗਾਰੀਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ([1992] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 31 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1991 ਐਸ.ਸੀ. 2234) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਗੋਏਲ ([1988] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 270 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1988 ਐਸ.ਸੀ. 400) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ 27 ਫਰਵਰੀ, 1991 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ: ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 23 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ,

ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹੁੰਚੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਨਿਆਇਕ ਸੋਚ ਲਾਗੂ ਕਰੇ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਪੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ 20 ਸਤੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ 27 ਫਰਵਰੀ, 1991 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਨੰਬਰ ਤੇ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ 20 ਸਤੰਬਰ, 1991 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਤੇ।

13.ਜਦੋਂ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੇ ਆਰਡਰ 23 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਾਧਾਨ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, “ਅਦਾਲਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ”, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਧਾਨ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਆਪਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ “ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ...” ਉਸ ਨੂੰ ਕਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨੋਰਥ ਕੀਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਆਰਡਰ 43 ਦੇ ਨਿਯਮ 1(ਐਮ) ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਬਰਕਰਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਆਰਡਰ 23 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 96(1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਉਹ ਆਰਡਰ 43 ਦੇ ਨਿਯਮ 1-ਏ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ

90. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕੇਸ ਵਿਪਨ ਅੱਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਮਨ ਗਾਂਧੋਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 2022 SCCOnLine SC 1357 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੈਰਾ 4 ਅਤੇ 5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ:

“4. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ 'ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਚੰਦੋ ਦੇਵੀ (ਸ੍ਰੀਮਤੀ) (ਲੀਗਲ ਰੀਪ੍ਰੈਜੈਂਟੇਟਿਵਜ਼ ਦੁਆਰਾ)' (1993) 1 SCC 581 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1908 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, 'ਸੀਪੀਸੀ') ਦੇ ਆਰਡਰ 43 ਨਿਯਮ 1A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:—

“13. ਜਦੋਂ ਸੋਧ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੇ ਆਰਡਰ 23 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, “ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ”, ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਆਪਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ "ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ..." ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨੋਰਥ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮਝੌਤਾ ਭਾਰਤੀ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ

ਯੋਗ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਡਰ 43 ਦੇ ਨਿਯਮ 1(m) ਨੂੰ ਵੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਬਣਾਉਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਆਰਡਰ 23 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 96(1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਆਰਡਰ 43 ਦੇ ਨਿਯਮ 1-ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

5. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਕੋਲ ਯਾ ਤਾਂ ਆਰਡਰ 43 ਨਿਯਮ 1ਏ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਉਪਾਯ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

91. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਪੁਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

92. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉਹ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰਾਂਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਵਰਿਸ਼ਠ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਨੇ 28.03.1991 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XXIII ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ:

"ਪਹਿਲਾਂ, ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਭਾਗੀ। ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ, ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰਕਾਰੀ ਅਣਵੰਡਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ (ਪਲਾਟ ਨੰ. 140) ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 2 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਦਾਈ ਦਾ ਵੀ ਹਿੱਤ ਹੈ।

ਤੀਜੇ, ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ।

ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ-

(ਅ) ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ (ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਬੀ ਜਾਇਦਾਦ) ਜੋ ਸਮਝੌਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਬੀ) ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਕੈਚ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਨੰ. 1086 ਅਤੇ 1085 ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਲਾਟ ਨੰ. 141 ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਬਜਾਏ ਪਲਾਟ ਨੰ. 140 ਦੇ ਜੋ ਸਮਝੌਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਅਦ ਇਦੇਮ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਇਸ ਲਈ, ਸਮਝੌਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਨਿਰਵਾਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(ਸੀ) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀ, ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ.2 ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਪੰਨਾ 141) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ/ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਡੀ) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 12000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ

ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਪੈਰਾ 4 (ਅ) 141 ਵੇਖੋ) ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ।

(ਈ) ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਮੇਸਨ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲਲੇਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(ਐਫ) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇਜ਼ਾਰਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਸਮੇਤ ਇਜ਼ਾਰਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਫਾਇਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪਵੇਗੇ ਜਿਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 1 ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

(ਜੀ) ਸਮਝੌਤੇ ਨੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਚੌਥੇ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 01.08.2000 ਦੀ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਅਣਵੰਡਿਤ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਧਾਰਣਾ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਵੇਂ, ਸਮਝੌਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤਾ/ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਪਰਯਾਪਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਉਪਰਾਂਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਸਮੁੱਚਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਸਹਿ-ਮਾਲਕੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਅਣਵੰਡਿਤ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੀ ਭੇਟ/ਤਿਆਗ/ਛੱਡਣਾ ਜਾਂ ਵਿਲੇਖਣ ਦੂਜੇ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਪਾਰਸੀਨਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਅਵੈਧ ਹੈ।"

93. ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XXIII ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ: ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਗੋਏਲ, (1988) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 270.)

94. ਨਿਰਵਿਵਾਦ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੇ ਡੀਡ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ, ਜੋ ਕਿ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਮੁਦਈ ਨੇ ਖੁਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਅਰਥਾਤ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਯਾਨੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2। ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ। ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

95. ਨਿਤਯਮੋਨੀ ਦਾਸੀ ਬਨਾਮ ਗੋਕੁਲ ਚੰਦਰ ਸੇਨ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (1911) 9 ਇੰਡ ਕੈਸ 210 (ਕੈਲ), ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ: "... ਅਧੀਨਸਥ ਜੱਜ ਦੀ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਕੇਸ ਮੁੜ ਟਰਾਇਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ,

ਕੁਝ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਏ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ....."

ਵਿੱਚ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਕਿ AIR 1925 ਲਾਹ 280 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਮੋਤੀ ਸਾਗਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:—

"...ਦਾਅਵੇ ਵਾਲਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ. ..."

ਵਿੱਚ ਤਾਰਾਪ੍ਰਸਨਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀਕਾਮੋਹਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਕਿ AIR 1924 ਕੈਲ 80 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੂਕਰਜੀ ਅਤੇ ਰੈਂਕਿਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:—

"...ਜਦ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਭਾਜਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ:..."

98.ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਉਹ ਖੋਜਾਂ ਵੀ ਵੇਖਾਂਗੇ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕ੍ਰਾਸ-ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਉੱਧਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

"ਇਹ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ F.A. ਨੰਬਰ 359/96 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ, ਜੋ 28.3.1991 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਾਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਡਰ 23, ਨਿਯਮ 3, ਸੀਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਖਾਸ 'ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ' ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਿੱਚਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਅਪੀਲੀ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ," ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਰਬੋਚਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਰਾਮਸਰੇ & ਪੁਸਪਾ ਦੇਵੀ (ਸੁਪਰਾ)। ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਦਾਅਵੇ ਵਾਲਾ ਸਮਝੌਤਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਰਡਰ 23, ਨਿਯਮ 3, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਗੋਏਲ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1988 ਐਸ.ਸੀ. 400; ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਨਿਆਸੀ ਜੇਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮੀਨਾ ਜੇਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1984 ਉੜੀਸਾ 213. ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਪੁਸਪਾ ਦੇਵੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਯਸਾਰਣੀ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਸਾਇਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਸਤਖਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਲਈ

ਕੋਈ ਖਾਸ 'ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ' ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਚੁਕੌਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕ੍ਰਾਸ-ਆਪਤੀ/ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਚੁਕੌਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਯਸਾਰਣੀ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਅਸਾਇਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਕੌਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਯਸਾਰਣੀ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਅਸਾਇਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਕ੍ਰੈਸ-ਆਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿੰਦੂ ਨੰ.(iii) ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

99. ਅਸੀਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕ੍ਰੈਸ-ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

100. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲਾ ਤੀਜਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕ੍ਰੈਸ-ਆਪਤੀ ਯਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਅਨਿਵਾਰਯ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਾਏ ਗਏ ਸਨ।

101. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਿਮਾਲਯਨ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਗਰੁੱਪ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਬਲਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ (2015) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 373, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੈਰਾ 22 ਤੋਂ 33 ਤੱਕ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

"22. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਗਾਹਕ-ਵਕੀਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਏਜੰਟਾਂ ਵਜੋਂ, ਵਕੀਲਾਂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਕੀਲ ਵੀ ਫਿਦੂਸੀਆਰੀਜ਼ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫਰਜ਼ ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੋਰ ਏਜੰਟਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰ-ਏਜੰਸੀ ਦਰਜਾ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਿਟੇਨਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: ਵਕੀਲ-ਗਾਹਕ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਫਿਦੂਸੀਆਰੀ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰੰਪਰਿਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਾਹਕ ਦੀ ਸਵਾਯੋਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਗਾਹਕ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ/ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜਾਂ ਜਾਹਰ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਰਿਟੇਨਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਗਾਹਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰ

23. ਭਾਰਤੀ ਬਾਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਨਿਯਮ, 1975 (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "ਬੀ.ਸੀ.ਆਈ.
ਨਿਯਮ"), ਪਾਰਟ VI ਅਧਿਆਇ II ਵਿੱਚ "ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ" ਦੇ ਮਾਨਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ
ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਕੀਲ ਐਕਟ, 1961 (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "1961 ਐਕਟ") ਅਧੀਨ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਇ II ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਬੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨਿਯਮ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ:

"ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ
ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਚਰਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੁਦਾਇ ਦਾ ਸਨਮਾਨਿਤ ਸਦੱਸਿਆ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾਵਟੀ ਵਿਅਕਤੀ,
ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਬਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਲਈ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਿਨਾਂ,
ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਲ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸਾਰਸੋਟ ਨੂੰ ਸਾਮਾਨਿਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;
ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਖਾਸ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਉਤਨੇ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

24. ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਬਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

25. ਉਕਤ ਅਧਿਆਇ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਵੱਲੋਂ ਫਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 15 ਅਤੇ 19 ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"15. ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਦਾ ਫਰਜ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਣਚਾਹੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਇੰਜਤਦਾਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਬੇਖੌਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਉ ਕਰੇ। ਉਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਗੇ ਭਾਵੇਂ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਹੈ ਜੋ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਬਿਨਾਂ ਪਰਯਾਪਤ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ।

***

19. ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।"

26. ਜਦੋਂ ਨਿਯਮ 15 ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਇੰਜਤਦਾਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਣਚਾਹੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਚਾਉ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਿਯਮ 19 ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਅਧਿਆਇ 1 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 1961 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀ ਜੋ ਕਲੋਜ (ਸੀਸੀ) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ:

"(ਸੀਸੀ) ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰਿਆਇਤਾਂ ਜਾਂ ਵਚਨ ਦੇਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜੂਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

27. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, "ਨੈਤਿਕ ਕੋਡ" ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਬਾਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਮਾਨਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਕੈਨਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇ ਲਈ ਆਮ ਗਾਈਡ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਕੋਡ ਦੀ ਅਧਿਆਇ 3 ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਵਕੀਲ ਦਾ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਫਰਜ" ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ 26 ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।" ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਗਾਹਕ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

28. ਇਸ ਲਈ, BCI ਨਿਯਮ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਵਜੂਦ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾ, ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦਾ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ, ਨੈਤਿਕ ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਮਾਪਦੰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਆਇਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ/ ਗਾਹਕ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਆਨ।

29.ਇਸ ਲਈ, ਬੀ.ਸੀ.ਆਈ. ਨਿਯਮ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਹੋਵੇ, ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਨੈਤਿਕ ਫ਼ਰਜ਼ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਮਿਆਰ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਕੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਲਾਇੰਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਆਇਤ/ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲਾਇੰਟ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ।

“19. ... ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਆਇਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਮੇਸ਼ਾ, ਰਾਜ ਦੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤ ਜਾਂ ਭੁੱਲਵੇਂ ਜਾਂ ਬੇਪਰਵਾਹ ਰਿਆਇਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਅਣਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਪਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਬਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।” & ਹੋਰ [ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

(ਦੇਖੋ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [(1994) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 184] .)

30. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਵਲੋਂ ਸੌਰੇਂਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਰ ਬਨਾਮ ਤਾਰੂਬਾਲਾ ਦਾਸੀ [(1929-30) 57 ਆਈ.ਏ. 133 : (1930) 31 ਐਲ.ਡਬਲਿਊ. 803 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1930 ਪੀ.ਸੀ. 158] , ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਚਰਚਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹਨ: (ਆਈ.ਏ. ਪੰ. 140-41)

“ਦੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜੋੜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਫਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਗੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਟ ਲਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਲਾਭਕਾਰੀ ਅਸਰ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗਾਹਕ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦਾ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਜੇ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਸਦੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਹੱਲ ਆਪਣੀ ਬ੍ਰੀਫ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਹੈ।”

(ਦੇਖੋ: ਜਮੀਲਾਬਾਈ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ੰਕਰਲਾਲ ਗੁਲਾਬਚੰਦ [(1975) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 609] ਅਤੇ ਸਵੇਂਸਕਾ ਹੈਂਡੇਲਸਬੈਂਕੇਨ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਚਾਰਜ ਕ੍ਰੋਮ ਲਿਮਿਟੇਡ [(1994) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 155])

31. ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਰਪਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲੈਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਰਿਆਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਪਰੋਕਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਦੇ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਲਿੰਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਾਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ।

32. ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਸਵੀਕਾਰਤਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ; ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਵਾਲੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਦੇਹ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਵੀਕਾਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਵੀਕਾਰਤਾਵਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਗਾਹਕ ਉਸ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਵਕੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਗਾਹਕ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨੋਸ਼ਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ

33. ਅਸੀਂ ਇਸ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਲੰਬਾ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਸੀਂ ਲਾਰਡ ਬਰੂਘਮ ਦੇ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

"ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸਦਾ ਕਲਾਇੰਟ ਹੈ।" [ਸੰਪਾਦਕ: ਇਹ ਬਿਆਨ ਮਿਸਟਰ ਹੈਨਰੀ ਬਰੂਘਮ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਈਨ ਕੈਰੋਲਾਈਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੇਖੋ ਦ ਹੋਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਆਨ ਦ ਟ੍ਰਾਇਲ ਆਫ ਹਰ ਮੈਜੈਸਟੀ, ਕੈਰੋਲਾਈਨ ਅਮੇਲੀਆ ਏਲੀਜ਼ਾਬੇਥ, ਕੁਈਨ ਆਫ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਫਾਰ "ਵਿਆਭਿਚਾਰੀ ਸੰਬੰਧ" ਨਾਲ ਬਾਰਤੋਲੋਮਿਓ ਬਰਗਾਮੀ, ਵੋਲ. II, ਪੰਨਾ 2 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮੈਜੈਸਟੀ ਦਾ ਬਚਾਅ ਹੈ, ਜਾਨ ਫੇਅਰਬਰਨ ਦੁਆਰਾ ਛਾਪਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ, ਬ੍ਰਾਡਵੇ, ਲੁਡਗੇਟ ਹਿੱਲ (1820)।]"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

102. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਬਾਇਰਮ ਪੈਸਟੋਂਜੀ ਗਾਰੀਵਾਲਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਪੈਰਾ 37 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

"37. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਵਕੀਲਾਂ ਲਈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਬਿਨਾਂ ਅਣਉਚਿਤ" ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਆਸਾਨ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਆਵੇ। ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨ ਵਕੀਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ

ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਨਾ ਤੋ ਉਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਕਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਆਵੇ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਐਹਤਿਆਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠਾ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਰੱਖੇਗੀ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

103. ਲਗਭਗ ਛੇ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਦਰਾਸ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੀ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗੋਵਿੰਦੰਮਾਲ ਬਨਾਮ ਮਾਰੀਮੁਥੂ ਮਾਇਸਟਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ AIR 1959 ਮਦ 7 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:

"5. ... ਫੈਸਲੇ ਕਾਫੀ ਸਪਸ਼ਟ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਦੀ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੁਨੀਆ ਅਤੇ ਬਾਰ ਦੀ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਾਜਿਤ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿਆਣਪ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਆਮ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਲੇਂਟ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਕੀਲ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

104. ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਸਾਡੇ ਅੰਤਿਮ ਨਤੀਜੇ

105. ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖਿੱਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪਲੇਂਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਯਾਨੀ ਕਿ ਪੁਰਖੇਦੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਰਜਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਹਕਦਾਰ ਹਨ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ii) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ।

(iii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 1/3ਜਾ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇਗਾ।

(iv) ਚੂੰਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਰਿਸੀਵਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੁਣ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਹਿਸਾਬ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

106. ਉਪਰੋਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਨਾਲ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

107. ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਵਾਦੀ ਦੀ ਉਮਰ ਅੱਜ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 85 ਸਾਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ

ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

108. ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉਠਾਉਣਗੀਆਂ।

109. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਵੀ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਸ਼ੇਵਾਲੀ ਮੋਂਗਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)
ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate